

Luleå tekniska universitet

971 87 Luleå

Datum 2012-04-20

Dnr 32-2011-0670

Luleå tekniska universitets relation till LTU Holding AB

Riksrevisionen har som ett led i den årliga revisionen av Luleå tekniska universitet (LTU) gjort en uppföljning av vilka åtgärder som universitetet har vidtagit med anledning av 2010 års granskning av universitetets relation till LTU Holding AB (Holding). Granskningen avrapporterades i en revisionspromemoria till universitetet (diarienummer 32-2010-0626).

Granskningen har resulterat i iakttagelser som Riksrevisionen vill fästa LTU:s uppmärksamhet på i denna revisionsrapport.

Riksrevisionen önskar information senast 2012-06-19 med anledning av våra iakttagelser i denna rapport.

Allmänt

I 1993 års forskningspolitiska proposition¹ föreslogs inrättandet av två nya typer av stödformer för samverkan mellan högskola och näringsliv, teknikbrostiftelser och holdingbolag. Utbildningsdepartementet och Näringsdepartementet bildade elva holdingbolag under åren 1994 och 1995. Förvaltningen av bolagen låg ursprungligen på Näringsdepartementet men överfördes till lärosätena 1 januari 1998. Förvaltningen av Holding överfördes då till LTU. Förvaltningsansvaret innebär bl.a. att universitetet ska ansvara för att utse styrelse i Holding och att representera staten på bolagsstämman.

Utgångspunkten för Riksrevisionens granskning av LTU:s relation till holdingbolaget är att det är fråga om två olika organisationsformer, där LTU är en offentligrättsligt styrd myndighet och Holding är ett privaträttsligt aktiebolag. Verksamhet och ekonomi i universitetet respektive holdingbolag får inte blandas samman.

Ekonomiska mellanhavanden

I revisionspromemorian 2010 påpekades att relationen när det gäller ekonomiska mellanhavanden mellan universitetet och holdingbolaget ska vara affärsmässig, det får t.ex. inte förekomma någon form av kapitalöverföring. Kapitalöverföring från universitetet till holdingbolagen är

¹ Proposition (1992/93:170) Forskning för kunskap och framsteg

inte förenligt med bestämmelserna i kapitalförsörjningsförordningen (1996:1188) eller regeringens riktlinjer för holdingbolagen².

Kapitalöverföring/-stöd till holdingbolaget eller dess dotterbolag i olika former, som inte omfattas av gruppundantagsförordningen³, kan även strida mot EG-fördragets statsstödsregler (Artikel 87.1). Av regeringens proposition *Ett lyft för forskning och innovation* (prop.2008/09:50) framgår bl.a. att

”Definitionen av statligt stöd är bred och omfattar alla insatser med offentliga medel (statliga såväl som kommunala) som innebär fördelar för enskilda företag eller branscher. Stödet ska på något sätt gynna mottagaren (företaget) genom att ge en ekonomisk fördel. Stödbegreppet omfattar inte enbart direkta subventioner utan exempelvis även selektiva nedsättningar av avgifter, lån eller garantier till förmånliga villkor, offentligt inköp till överpris, offentlig försäljning till underpris, och subventionerade tjänster samt fall där det offentliga inte tillämpar marknadsmässiga villkor vid utställandet av garantier eller borgensförbindelser.”

Vid 2011 års uppföljande granskning framkom att universitet under 2011 har betalat ut sammanlagt 1,3 miljoner kronor i driftbidrag till LTU Holding AB, i enlighet med det avtal om tjänstekoncession som universitetet har med LTU Holding AB. LTU har dock inte först säkerställt att utbetalningen är förenlig med bestämmelserna i kapitalförsörjningsförordningen, regeringens riktlinjer för holdingbolagen samt EG-fördragets statsstödsregler.

LTU *rekommenderas* att se över avtalet med LTU Holding AB och säkerställa att de ekonomiska mellanhavanden som universitetet har med bolaget, är förenliga med bestämmelserna i kapitalförsörjningsförordningen, regeringens riktlinjer för holdingbolagen samt EG-fördragets statsstödsregler.

Ansvarig revisor Claes Backman har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Rolf Karlsson har varit föredragande.

Claes Backman

Rolf Karlsson

Kopia för kännedom:
Regeringen

² Riktlinjer för utövande av statens äganderätt i vissa bolag knutna till universitet och högskolor (Utbildningsdepartementet 2002-12-19, U2002/4579/UH)

³ EU-kommissionen antog i augusti 2008 en allmän gruppundantagsförordning för vissa kategorier av stöd som anses förenliga med den gemensamma marknaden enligt artiklarna 87 och 88 i fördraget. Gruppundantagsförordningen omfattar stöd till bl.a. forskning, utveckling och innovation.